

ارتقا پیشرفت تحصیلی دانش آموزان با روش های مبتنی بر بازی در دوران دبستان

محمدباقر نصیری 1، سعید صمدی 2

¹ دانشجو معلم شهید بهشتی زنجان، teachermohammadbager77911@gmail.com

² دانشجو معلم شهید بهشتی زنجان، samadisaeed891@gmail.com

چکیده

مقاله حاضر به روش مروری- کتابخانه‌ای است، که با توجه به نظرات اندیشمندان این عرصه به رشته تحریر درآمده است. هدف این مطالعه ارتقا پیشرفت تحصیلی دانش آموزان با روش های مبتنی بر بازی در دوران دبستان انجام گرفته است. محتوای لازم برای نگارش این مطالعه از طریق جستجو در پایگاه های اطلاعاتی SID، scholar G و موتور جستجوی گوگل به دست آمده است. نتایج به دست آمده نشان می دهد، استفاده از بازی های متناسب با شرایط رشد شناختی کودک موجب پرورش روح همکاری و همیاری در میان کودکان، بروز فضایل اخلاقی سازنده در کودکان، احساس استقلال و سربلندی، یادگیری بهتر مطالب درسی، انجام تکالیف آموزشی، رشد جسمانی و عاطفی و ذهنی کودکان، رشد خلاقیت کودکان و برقراری رابطه بهتر با دیگران، ثبات شخصیت، مسئولیت های کودکان در اجتماع آینده می گردد. لذا به مربیان و آموزگاران محترم توصیه می گردد از توجه به بازی های آموزشی غافل نشوند. دوران ابتدایی در رشد مفاهیم و معانی اموری که کودک در زندگی روزمره با آن ها سروکار دارد، نقش مهمی بازی می کند. بر اثر رشد در چنین محیطی تربیتی، فکر کودک با درک مفاهیم اساسی نظیر مفهوم زمان و مکان و عدد و علیت و... که معلومات محسوس را متحد می سازند سازمان می یابد.

واژگان کلیدی: پیشرفت تحصیلی، دانش آموزان، بازی

مقدمه

بازی در عین این که وسیله سرگرمی است، جنبه آموزشی و سازندگی نیز دارد در برخی موارد اشتغال کودک به بازی بیش از ارزش خواندن کتاب است. کودکان در خلال بازی ها به ویژه بازی های آموزشی، به مفاهیم جدیدی دسترسی پیدا می کنند و مهارت بیشتر و بهتری را کسب می نمایند [1]. آنان به کمک بازی تجارب ارزنده ای به دست می آورند. در حین بازی مطالب آموختنی، بدون فشار و با میل و رغبت فراگرفته می شود. به همین دلیل برخی از مربیان دست اندرکاران تعلیم و تربیت معتقدند که هرگونه مطالب درسی را باید فقط همراه با بازی به کودک آموخت و اصولاً بهتر است ساعات رسمی دروس مدارس ابتدایی را به ساعات بازی های خلاق و آموزنده تبدیل کرد. توجه به فرمایش امام صادق (ع) که می فرمایند: (کودک در هفت سال اول بازی کند) نشان دهنده این است که بازی کودکان یک موضوع جدید و تازه ای نیست بلکه از زمان های دور مورد توجه بوده است اما امروزه بیشتر مورد توجه قرار گرفته است حتی در فرهنگ های انسان های باستان ما شاهد پدیده بازی کودکان هستیم به طور کلی در گذشته نه چندان دور که تصور بزرگ سالان از کودک بزرگ سال کوچک شده بود. یعنی کودک را مینیاتور آدم بزرگ سال می دانستند بسیاری از مردم به اهمیت بازی در رشد کودکان توجه نداشتند و از بچه انتظار داشتند که همانند بزرگ سالان کاری انجام دهند و بازی را فعالیتی بیپهوده می پنداشتند مگر در بعضی از خانواده ها نیازی به کار کردن وجود نداشت البته این خانواده ها نیز به بازی به عنوان وسیله تفریح و سرگرمی نگاه می کردند و حتی بزرگ سالان هم به بازی کودکان می پرداختند در عین حال عوام نیز بازی های برای خود داشتند و شاید بتوانیم بگوییم علت اصلی این بازی ها بیشتر تخلیه تنش ها و جنبه آرام بخش آن بوده است. به هر حال این بازی ها در حفظ سلامت روانی، حفظ هویت، رشته عواطف و بهبود روابط اجتماعی تأثیر مهمی بر این افراد داشته است همراه با صنعتی شدن جوامع، بازی های کودکان با بزرگ سالان تفاوت پیدا کرد. از یک طرف

شرایط زندگی کاملاً دگرگون شده محیط وسیع بازی محدودتر شد و در طبیعت آزاد جنگل‌های وسیع بیلاقی خانه‌های بدون مرز تبدیل به خانه‌های کوچک محدود به کاشانه‌های بسیار تنگ شد و از طرف دیگر گرفتاری‌ها و اشتغالات والدین سبب شد تا بتوانند در خانه باقی بمانند از راه تعلیم و تربیت نیز دگرگون شد. کودکان به مؤسسات خاصی سپرده شدند. این مؤسسات روزه‌روز تلاش کردند تا کار بهتری را ارائه کنند. چون کودکان در سنین پایین قادر به فراگیری علوم نبودند یعنی رد نظریه کودک مینیاتور بزرگسالان است به این نتیجه رسیدند که باید با کودکان کار دیگری انجام داد [2].

امروزه کودکان در دوره ابتدایی حتی آن‌هایی که زمینه فرهنگی و اقتصادی خانوادگی‌شان یکسان است با همدیگر تفاوت‌های زیادی دارند. تفاوت آن‌ها به میزان زیادی ناشی از تجارب گوناگونی است که آن‌ها در طول سالهای قبل از مدرسه، کسب کرده‌اند، تجاربی که روزانه مانند کوهی رشد ذهنی آنان را یا برانگیخته و یا از پیشرفت آن جلوگیری می‌کنند. قبلاً حافظه خوب را، یکی از بهترین و مؤثرترین عواملی می‌دانستند که یک کودک ممکن است داشته باشد. اکنون به سبب تغییرات گسترده‌ای که در برنامه‌های درسی مدارس به وجود آمده است به فهمیدن و بینش دانش‌آموز توجه می‌شود. از کودک خواسته می‌شود که مطالب را تجزیه و تحلیل کرده، مقایسه نموده و به نتیجه برسد به‌طور خلاصه اینکه کودک به‌جای حفظ کردن صرف باید تفکر کند [3].

اهمیت و ضرورت اجرای تحقیق:

در زمینه پرورش و تربیت کودکان و نوجوانان مباحث گوناگون و همه جانبه ای از طرف دانشمندان مطرح شده است. صاحب نظران به شیوه‌های مختلفی سعی کرده‌اند تا شاید نسل جوان را در رسیدن به سرمنزل مقصود که همانا انسانی اجتماعی، متعادل و رشد یافته شدن است مددکار باشند و بدین منظور ویژگی‌های خانواده، جامعه و محیط، الگو و نحوه تربیت‌های جسمی و روانی کودکان از بدو تولد تا مراحل کامل رشد آن‌ها مورد بررسی قرار گرفته است و طبیعی است که در سایه این تفحصات و بررسی‌ها بسیاری از ابهامات در مورد روابط پیچیده و ظریف خانواده و اجتماع، مراحل رشد و ... روشن شده است.

به‌رحال باوجود تلاش‌های به‌عمل آمده این‌گونه به نظر می‌رسد که به لحاظ پیچیدگی‌های وجودی انسان به‌ویژه کودکان و نوجوانان هنوز در این زمینه محتاج به تلاش‌های بیشتری هستیم و نیز همچنین احساس می‌شود که در زمینه روابط خانواده‌ها، وظایف آنان نسبت به فرزندان و آماده‌سازی جامعه و محیط‌های تربیتی خود باید قدم‌های مؤثر و جدی‌تری را برداریم. ضرورت تحقیق به این جهت است که مسائلی در زمینه ضرورت و نقش بازی و تأثیر آن بر کودکان و نوجوانان، نقش والدین و چگونگی نظارت و رهبری و هدایت بازی‌ها، مراحل رشد بازی‌ها با توجه به سنین کودکان و توصیه‌های ضروری دیگر مورد بررسی قرار خواهند گرفت [2].

پیشینه پژوهش

بازی‌های آموزشی می‌توانند به عنوان رسانه‌ای مفید و کارآمد در سطوح رسمی و غیررسمی مورد استفاده‌ی معلمان قرار گیرند. هدف غایی این بازی‌ها فقط تفنن یا پرکردن اوقات فراغت نیست، بلکه چنین بازی‌هایی، در ضمن ایجاد لحظاتی لذت بخش و فرح‌انگیز برای مخاطبان، با فراهم ساختن تجربه‌هایی نزدیک به تجربه‌های دست اول، یادگیری سریع‌تر و پایدارتر را سبب می‌شوند (امیر تیموری، ۱۳۸۷). حضور فعالانه متعلمان در فرآیند یادگیری، مستلزم فراهم‌سازی شرایط و زمینه مناسب در محیط آموزشی است.

به عقیده متخصصان حوزه‌های آموزش و پداگوژی، استفاده از بازی‌های آموزشی در فرآیند تدریس، از جمله راهکارهایی است که زمینه لازم را برای افزایش فعالیت‌های یادگیری متعلمان فراهم می‌سازد. از دیدگاه این متخصصان، بازی‌های آموزشی بر خلاف تصور رایج، به کودکان و دنیای آن‌ها منحصر نمی‌شود، بلکه با تغییر در عناصر یا نحوه بازی، قابلیت استفاده برای آموزشی در تمامی شرایط سنی را دارند. ضمن آنکه استفاده از بازی به متعلمان و فرآیند یادگیری منحصر نیست، بلکه در فرآیند یاددهی نیز امکان و به عبارت دقیق‌تر، ضرورت طراحی و به کار بستن آن‌ها احساس می‌شود (حقانی، ۱۳۸۵).

بازی‌های آموزشی خوب بیشتر بر تفکر و برنامه‌ریزی تأکید می‌کنند تا حفظ کردن مطالب. دانش‌آموزانی که در یادگیری مفاهیم موجود در نوشته‌ها و متون چاپی با مشکل روبه‌رو هستند بازی‌ها را درک می‌کنند و غالباً اعتماد به نفس خود را از راه نقش آفرینی توسعه می‌دهند.

امروزه اهمیت و ارزش بازی در دوران کودکی به وسیله پژوهش‌های گسترده مورد توجه قرار گرفته است. بازی روی رشد جسمی، عاطفی، ذهنی، آموزشی، اخلاقی، شخصیتی و اجتماعی تأثیر می‌گذارد و ارزش تشخیصی و درمانی نیز دارد (مقدم، ۱۳۸۶).

زارع و همکاران (۱۳۸۸) از تحقیقی به این نتیجه دست یافتند که بازی آموزشی نمرات املائی دانش‌آموزان را افزایش می‌دهد. کلین و فری تاگ (۱۹۹۱) از پژوهشی با عنوان تأثیر استفاده از بازی‌های آموزشی بر انگیزش دانش‌آموزان ۹ تا ۱۱ ساله به این نتیجه رسیدند که بازی‌های آموزشی بر چهار مؤلفه انگیزشی توجه، ارتباط، اعتماد و رضایت تأثیر دارند. گرین و بولبر (۲۰۰۳) انجام بازی را عاملی برای بهبود بخشی، توجه و فعالیت‌های بصری ذکر می‌کنند.

بازی آموزشی خوب، تفکر و برنامه‌ریزی را در دانش‌آموزان تشویق می‌کند (ذوفن و لطفی‌پور، ۱۳۸۰). براساس نظریات پیازه و ویگوتسکی، بازی اصلی‌ترین عامل رشد شناختی کودک و یکی از روش‌های فکری قابل دسترس برای خردسالان است. کودکان در قالب بازی با درک واقعیت‌ها و کنترل مهارت‌های شخصی به تعادل دست می‌یابند (انگجی و عسکری، ۱۳۸۵).

بیان مساله

1. تعریف بازی

بازی واژه‌ای است که به علت استفاده سهل‌انگارانه اغلب اهمیت واقعی آن نادیده گرفته می‌شود. بازی عبارت است از آفرینندگی جهانی تازه و نو برای کودک (شهریاری، 1391: 37). بازی هرگونه فعالیتی است که باعث لذت، سرگرمی و تفریح باشد (غفاری، 1392: 47). بازی فعالیتی طبیعی، لذت‌بخش، شگفت‌انگیز و پرمرمروز است. بازی وسیله‌ای برای بیان احساسات، برقراری ارتباط، توصیف تجربیات، آشکار کردن آرزوها و خودشکوفایی است که با میل و اختیار انجام می‌شود. (زیتونلی، 1390: 45).

بازی فعالیتی است که به صورت اختیاری و لذت‌بخش انجام می‌شود و فرد را از دنیای واقعی جدا می‌نماید (والیتی، 1391: 47). بازی فعالیتی است که در نخستین سال‌های دوره کودکی، در ساختن پایه‌های هوشی کودک، تأثیر عمیق و چشمگیری دارد، وسیله‌ای برای کودک که با استفاده از آن دنیای بیرونی را دست‌کاری می‌کند تا با الگوی شناختی وی متناسب شود (شهریاری، 1391: 37). در حقیقت بازی جزئی از زندگی انسان از بدو تولد تا زمان مرگ است.

2. اهمیت و نقش بازی در دوران کودکی و نوجوانی

بازی یکی از وسایلی است که کودک می‌تواند به کمک آن ابراز وجود کند و استعدادهای نهفته‌اش را شکوفا کند. بازی وسیله‌ای برای به فعلیت رساندن استعدادهای بالقوه کودک و وسیله‌ای برای آموزش زندگی اجتماعی به کودک است. بازی دارای ارزش‌های زیادی همچون ارزش جسمانی، درمانی، تربیتی، اجتماعی، آموزشی و اخلاقی فراوانی است و شخصیت واقعی کودک از طریق بازی شکل می‌گیرد. از طریق بازی می‌توان سلامت روانی کودک را تقویت نمود تا در آینده دچار حسادت، کینه، حقارت و ستیزه‌جویی نگردد [3].

3. نقش بازی کودکان در تعلیم و تربیت

انسان یک حیوان اجتماعی است. پس احتیاج به بازی دارد همان‌طور که بچه‌های حیوانات بازی می‌کنند. ولی این بازی شاید برای حیوانات به‌منظور پرورش جسم باشد و بهتر حرکت کردن و فرار از دشمن یا به‌طور کلی فایده بازی برای حیوانات محدود است ولی برای کودک و بچه انسان بازی فواید گوناگونی دارد و از بسیاری از جهات باعث رشد ابعاد گوناگون شخصی انسان می‌شود.

4. بررسی نقش بازی در رشد و درمان مشکلات کودکان

بازی از مهم‌ترین و باارزش‌ترین فعالیت‌هاست که باعث شادی و سرور همراه است. و به‌صورت داوطلبانه و ناخودآگاه و بدون هدف یا باهدف و به‌صورت منظم انجام می‌گیرد. به‌علاوه بازی‌های فعال موجب پیشرفت جسمانی کودکان شده و آن‌ها را نه تنها از نظر عاطفی و ذهنی رشد و نمو می‌بخشد بلکه بدن آن‌ها را نیز قوی می‌کند.

- بازی جزء ذات انسان است.

- بازی می‌تواند بر کودک تأثیرات زیادی داشته باشد و از نظر جسمی و عاطفی و اجتماعی بر کودک مؤثر است و او را فردی مفید برای جامعه بسازد.
- بازی‌ها غذای روانی کودک است که می‌تواند کودک را ب شوی خلاقیت و خودباوری و رشد جسمی و روانی پیش ببرند و کودک را فردی لایق و شایسته بار آورد.

5. نقش بازی در رشد کودکان تا دوره ابتدایی

از روایات استنباط می‌شود که کودکان تا 7 سال اول زندگی آزادی کامل برای بازی دارند و از قیود اجتماعی آزادند و بازی لازمه زندگی کودک است و کودک باید در این 7 سال بازی کند و همه‌چیز را تجربه کند. بازی یک فعالیت طبیعی و مهم‌ترین فرآیند یادگیری در دوران کودکی محسوب می‌شود.

1. از نظر دانشمندان ایرانی، بازی اهمیت زیادی دارد و آن‌ها با طبیعت کودک سازگار می‌دانند و اولیا را به مساعدت در بازی کودکان امر می‌فرمایند.

2. نقش اولیا و مربیان در بازی کودکان بسیار مؤثر است و می‌توانند در هدایت کودکان دقت نمایند و کودکان را به‌سوی تعالی و خودباوری پیش ببرند.

6. مزایای بازی آموزشی

پاداش ذاتی دارد؛ چون شاگردان بازی را دوست دارند و از روی میل و رغبت در آن شرکت می‌کنند. موقعیت‌های پیچیده زندگی را که عناصر آن از زندگی واقعی گرفته شده‌اند، به شیوه‌ای ساده و قابل فهم نمایش می‌دهد.

انگیزه یادگیری ایجاد و توجه و علاقه فراگیرندگان را جلب می‌کند. از یکنواختی و کسالت باری محیط‌های یاددهی - یادگیری می‌کاهد و جوی شاد و زنده را شکل می‌دهد. در برخی از بازی‌ها فراگیرندگان بدون این‌که خود احساس کنند به تمرین و تکرار مفاهیم یا مهارت‌های دشوار می‌پردازند.

مربیان با ایجاد ارتباط‌های اجتماعی از طریق بازی، علاوه بر آموزش مفاهیم شناختی، به بعضی از اهداف آموزشی، یادگیری عاطفی و نگرشی نیز دست می‌یابند. به‌علاوه، آموزگاران با شرکت دادن دانش‌آموزان در برنامه‌ریزی و تدارک وسایل لازم برای بازی می‌توانند به اهداف بیشتری نائل شوند. بازی آموزشی خوب می‌تواند ضمن ایجاد تفریح و هیجان برای فراگیرندگان، چگونگی ارزیابی مخاطرات، برخورد اتفاق‌ها و مسائل جدید، تفکر منطقی و انجام تصمیم‌گیری‌ها را آموزش دهد [4].

برای افزایش تأثیرات بازی‌های آموزشی در کلاس توصیه می‌شود به این نکات توجه کنید:

دانش‌آموزان را در برنامه‌ریزی‌های اولیه و تدارک چنین فعالیت‌هایی شرکت دهید؛ بدین‌صورت که دانش‌آموزان خودشان نقش خود را در بازی برگزینند و هرچه بیشتر در این باره تبادل نظر کنند. منابعی را که به‌عنوان مواد اصلی مورد نیاز هستند، تدارک ببینند. به‌عبارت‌دیگر، دانش‌آموزان باید به اطلاعات و واقعیت‌هایی که بر اساس آن‌ها تصمیم‌گیری می‌کنند دسترسی داشته باشند.

وقت به‌اندازه کافی داشته باشید. برای اجرای بسیاری از بازی‌ها زمانی چند برابر ساعت کلاسی لازم است.

در صورت تمام نشدن بازی، محلی را برای نگهداری وسایل در نظر بگیرید.

پس از اتمام بازی، وقت کافی در اختیار دانش‌آموزان قرار دهید تا واکنش‌های خود را نسبت به بازی ابراز کنند و بین تصمیمات فردی و نتایج بازی و آنچه در دنیای واقعی وجود دارد، مقایسه‌ای صورت دهند. از تکراری شدن بازی جلوگیری کنید. اگر بازی خاصی را یک‌بار برای دانش‌آموزان مطرح کرده‌اید، بار دیگر آن را ارائه نکنید.

اهمیت پیچیدگی بازی را در نظر بگیرید. بازی باید چنان مهیج و جالب باشد که به تفکر و جست‌وجو نیاز داشته باشد و نتوان به راحتی به جواب آن دست یافت. بنابراین، بازی نباید ساده، بی‌تحرك و بی‌هدف باشد. پیچیدگی و جذابیت آن باید در حدی باشد که توجه همه را جلب کند.

در یادگیری بر اساس مطالعات علمی که بر روی مغز صورت گرفته است می‌پردازیم (با تصرف و تلخیص کتاب مغز و آموزش نوشته‌ی اریک جنسن) و در انتها سه بازی قابل اجرا در مدارس و محیط‌های آموزشی را پیشنهاد می‌کنیم [6].

7. تاثیر بازی‌های آموزشی بر یادگیری دانش‌آموزان

ایجاد موقعیت‌های یادگیری تعاملی، روش‌های مطلوب آموزش و پرورش به شمار می‌آید. پژوهشگران و دانشمندان در حوزه‌ی آموزش و پرورش، ارزش‌های والای «تعاملی بودن محیط‌های آموزشی» را پیوسته مطرح و بر آن تاکید کرده‌اند. این محیط‌ها شامل موقعیت‌هایی هستند که در آن‌ها دانش‌آموزان به جای اینکه گیرندگان غیرفعال اطلاعات از منابع آموزشی باشند، خود به طور مستقیم در فرایند یادگیری شرکت فعالانه دارند. یکی از موقعیت‌های تعاملی بین شاگرد و معلم، «بازی‌های آموزشی» است که در بطن خود، دارای هدف آموزشی است؛ یعنی انتقال نکته‌ای خاص، برجسته کردن قابلیت‌های ویژه با تعمیق مهارت‌ها. در مقاله‌ی حاضر، ضمن ارائه تعریف بازی آموزشی، تأثیر این بازی‌ها در یادگیری دانش‌آموزان بررسی شده است.

بازی‌های آموزشی می‌توانند به‌عنوان رسانه‌ای مفید و کارآمد در سطوح رسمی و غیررسمی مورداستفاده معلمان قرار گیرند. هدف غایی این بازی‌ها فقط تفنن یا پر کردن اوقات فراغت نیست، بلکه چنین بازی‌هایی، در ضمن ایجاد لحظاتی لذت‌بخش و فرح‌انگیز برای مخاطبان، با فراهم ساختن تجربه‌هایی نزدیک به تجربه‌های دست‌اول، یادگیری سریع‌تر و پایدارتر را سبب می‌شوند. حضور فعالانه متعلمان در فرآیند یادگیری، مستلزم فراهم‌سازی شرایط و زمینه مناسب در محیط آموزشی است به عقیده متخصصان حوزه‌های آموزش و پداگوژی، استفاده از بازی آموزشی در فرآیند تدریس، از جمله راهکارهایی است که زمینه لازم را برای افزایش فعالیت‌های یادگیری متعلمان فراهم می‌سازد. از دیدگاه این متخصصان، بازی‌های آموزشی بر خلاف تصور رایج، به کودکان و دنیای آن‌ها منحصر نمی‌شود، بلکه با تغییر در عناصر یا نحوه بازی، قابلیت استفاده برای

آموزشی در تمامی شرایط سنی را دارند. ضمن آنکه استفاده از بازی به متعلمان و فرآیند یادگیری منحصر نیست، بلکه در فرآیند یاددهی نیز امکان و به عبارت دقیق‌تر، ضرورت طراحی و به کار بستن آن‌ها احساس می‌شود (امیر تیموری، 1395).

بازی‌های مناسب برای کلاس

1. بازی مسابقه تخته

مسابقه تخته یک بازی تیمی و گروهی است که روی واژگان کودک کار می کند.

تعداد بازیکنان: شش یا بیشتر

آنچه نیاز دارید: تخته و دو نشانه رنگی مختلف

نحوه بازی:

کلاس را به دو گروه تقسیم کنید. به هر تیم یک قلم بدهید.

یک خط را در وسط تخته بکشید، آن را به دو قسمت تقسیم کنید، هر یک برای هر گروه. در یک طرف تخته یک کلمه بنویسید. هر گروه باید کلماتی در رابطه با موضوع انشا بنویسد. گروهی که بیشترین تعداد کلمات مرتبط را بنویسد یک نمره را به دست می آورد.

2. بازی یادآوری کارت ها

این بازی حافظه ای با استفاده از فلش کارت ها می باشد.

تعداد بازیکنان: ده یا بیشتر

آنچه نیاز دارید: فلش کارت ها در موضوعات انتخابی

نحوه بازی:

کلاس را به دو دسته تقسیم کنید و فلش کارت های مختلف را روی میز قرار دهید.

هر دانش آموز سه فلش کارت را از روی میز بر می دارد و باید آنها را به هم کلاسیش نشان دهد سپس کارتها را رو به پایین قرار می دهند و رویش را مخفی کنند.

بقیه باید بگویند که محتوای آن سه کارت چیست؟

اگر آنها موفق شوند، می توانند کارت هاشون را نگه دارند. دانش آموز با بیشترین تعداد کارت برنده بازی می شود. همچنین این بازی را می توان در خانه، با دو یا چند نفر دیگر بازی کرد.

بحث و نتیجه گیری

بازی عمده ترین شکل فعالیت کودک و مناسب ترین آن برای بروز و رشد استعداد و خلاقیت او به شمار می رود. بازی نقش بزرگی در زندگی و رشد کودک دارد. ضمن بازی بسیاری از خصوصیات مثبت در او پرورش می یابد. آغاز رشد آفرینندگی و خلاقیت در کودکان، در سنین آمادگی و پیش از دبستان است. در این سن، فعالیت کودک نسبت به دوران خردسالی تغییر می یابد و روابط جدیدی میان تفکر و عمل وی پدید می آید و احساس نشاط و سرزندگی بعد از بازی می تواند راهگشای حل بسیاری از مشکلات باشد.

بازی با گشودن مسیری نو در یادگیری می تواند نقش بارزی در بهبود زندگی ایفا کند و در کمک به معلمان برای مدیریت بهتر کلاس، راندمان آموزشی را نیز افزایش دهد. بازی در رشد آفرینندگی نقش فعالی دارد و موجب حرکت و به کارگیری ذهن در کسب تجربه و حل مسئله می شود. برانگیختن ذوق و علاقه شاگرد به وسیله بازی، تفکر همگرا را در ذهن سبب می شود.

معلم در انتخاب بازی باید دقت لازم را داشته باشد تا آن را با توجه به سطح آگاهی و مهارت شاگرد و منطبق با موضوع درس انتخاب کند، زیرا شاگرد زمانی اعتماد به نفس لازم را دارا است که مهارت کافی را به دست آورده باشد.

آگاهی از انواع بازی‌ها و ایجاد موقعیت‌های مناسب برای یادگیری از طریق بازی، در تعلیم و تربیت کودکان مفید است.

لذا لازم است مربیان تربیتی با فراهم کردن امکانات و ابزارهای مناسب آموزشی - پرورشی، برای غنی‌سازی ابعاد فکری و شکوفایی استعداد های شاگردان گام بردارند. اخذ نتایج تربیتی مطلوب از بازی، به میزان زیادی به کردانی مربی و آموزگار، آشنایی او با خصوصیات سنی و ویژگی‌های خردسالان، رهبری صحیح و مطابق با اسلوب بازی‌های گوناگون وابسته است.

منابع

- 1- رسولی، مریم، (1396)، بررسی تأثیر بازی‌درمانی بر تکامل اجتماعی کودکان 4-6 ساله دچار تأخیر تکامل اجتماعی در شیرخوارگاه آمنه، تهران، دانشگاه علوم بهزیستی و توان‌بخشی.
- 2- . رهبانفرد، حسن، (1397)، تأثیر یک برنامه حرکتی دانش‌آموزان پسر عقب‌مانده ذهنی آموزش پذیر 10-12 ساله شهر تهران، پایان‌نامه کارشناسی ارشد تربیت‌بدنی، تهران، دانشگاه تهران.
- 3- ریاحی، ابوالقاسم، (1390)، نقش بازی در ایجاد خلاقیت و پرورش کودکان، تهران، نشر پرنیان.
- 4- زندگی، بهمن، (1391)، زبان‌آموزی، تهران، سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت).
- 5- سلمان، زهرا، (1399)، بازی و کودک، تهران، دانشگاه علامه طباطبائی.
- 6- سلمان، زهرا، (1392)، بررسی اثر فعالیت‌های بدنی و بازی در تحول ذهنی کودکان پیش‌دبستان، تهران، دانشکده علوم انسانی دانشگاه تربیت مدرس.
- 7- سیف نراقی، مریم، نادری، عزت ا...، (1399)، روانشناسی کودکان عقب‌مانده ذهنی و روش‌های آموزش آن‌ها، تهران، سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت).